

**הירוקים רצים
לבחירות בארה"ב**
עמ' 7

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדבר

ZO HADEREKH زوهديرخ

גיליון 27 / 13 ביולי 2023

בעילת הסבירות

עמ' 3, 10

עמ' 9

תמיד שווק

האופטימיסט
ביוגרפיה של תופיק זיאד

ארגנטינה אז, ישראל היום? העדויות

עמ' 5

מכתבים למערכת

דן יקיר, המורה שלי

דן יקיר הוא מורה שלי, קולגה וחבר מזה למעלה מעשרים שנה. חוץ מזה הוא גם אחת הדמויות המרכזיות באגודה לזכויות האזרח בישראל. פגשתי אותו לראשונה בחודש מרס 2001 בדירה קטנה וצפופה ברחוב ביאליק 12 בתל אביב. הייתי פרח משפטים צעיר ונלהב שחיפש לו התמחות. למרות שלא באמת חיפשתי, כי ידעתי איפה אני רוצה להתמחות.

הזמנתי לסבב הראיונות באותה שנה, ואת פניי קיבלו דן ודנה אלכסנדר, שערכו לי ראיון אינטימי. מה זה אינטימי? ישבנו על גבי כסאות בכוח קטן, ולכל אורך הראיון הברך הימנית שלי נגעה בברך השמאלית של דנה, הברך הימנית שלה בזו השמאלית של דן, ודן סגר איתי משולש ברכיים.

הוא אחז בידו דפדפת צהובה בה כתב שאלות שהכין מבעוד מועד. השאלה הראשונה שדן כתב לעצמו, כדי שחס וחלילה לא ישכח לשאול, היא: "למה אתה רוצה להתמחות באגודה?". "אה, זו שאלה משחר נעוריי", השבתי בזיחנות, ודן אמר מיד: "אם ככה זה בסדר, אין צורך להרחיב".

הוא הפך דף והציג לי קיים חוקתי מורכב מתחום מס שבח. בחצי השעה שלאחר מכן התפתלתי על הכיסא. פעם ביקשתי סליחה מדנה שמא פגעתי בברך שלה, פעם מדן. עשיתי כל מאמץ לקשקש במענה לסוגיות המשפטיות שמילאו את הדפדפת של דן, עמוד אחרי עמוד.

דן הציג שאלה, ואז שתק, הביט בי בפנים ארוכות ודוממות ונתן לי למלמל. דנה הביטה בו אחרי כל שאלה ותהתה: "אני לא בטוחה שאני יודעת מה להשיב. אתה חושב שכדאי שנשאל את זה?" דן סובב אליה לאט את מבטו, ואז חזר לעברי, ואמר: "כן". הוא נתן לי לדבר ולדבר עד שהנחתי את דעתו. רק אז אמר: "טוב", ועבר לקיים הבא.

עוד חודשים הוציאו לי את הנשמה עד שנתקבלתי להתמחות, ומאז היו לנו אינספור מפגשים דומים, אולי רק בחדרים מרווחים יותר. כמעט בכל פעם שהצעתי לדן תיק חדש, הוא נתן לי, כמו שנתן לאורך השנים לעשרות מתמחים ועורכי דין, להתפתל על הכיסא ולהתאמץ להסביר לו ולשכנע אותו.

כל מי שהתנסו בעריכת דין יודעים שזו עבודה קשה. אוי, כמה שהיא קשה. אבל נדמה לי, שאחרי שעוברים את כל הקושי ומצליחים לשמוע מדן: "טוב", יודעים לא רק שיש לנו קיים באמת טוב ביד, אלא שאנחנו מסוגלים להשיב על כל התהיות; שאם עברנו את דן נעבור כל שופט. ובעיקר - שזכינו מרגע זה למנטור נוסף ביטחון ולשותף הכי נחוש ומפרגן שאפשר לבקש. שותף שילווח אותנו לכל אורך הדרך, כשהוא מאמין בתיק הזה לא פחות מאיתנו.

לפני כמה חודשים שאל דן מתי נוכל לדבר, ואמרתי: "אוי", הוא השיב: "אתה יודע על מה", והשבתי: "אני מנחש, וזה מפחיד אותי". דן סיים את תפקידו כיועץ המשפטי של האגודה, וזה עדיין מפחיד אותי. אבל אני גם שמח בשבילי, כי הביזנס הזה לא פשוט בכלל, ומגיע לו, אחרי כל מה שעשה, להוריד הילוך. הוא יוותר איתנו, זה ברור. כעת מפעל החיים שלו בידיים שלנו.

עו"ד עודד פלג, האגודה לזכויות האזרח

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

איש צנוע שמסתפק בשכר מינימום כפול 14

"במסגרת חובת השקיפות הגישה הסתדרות העובדים החדשה למשרד המשפטים את הדיווח השנתי בהתאם לחוק האגודות העות'מניות. הדיווח מכיל את הנתונים הכספיים לשנת 2022, פירוט התאגידים שבשליטתה, אירועים חריגים ורשימת חמשת מקבלי השכר הגבוה. בראש מקבלי השכר נמצא יו"ר ההסתדרות ארנון ברדוד, הנהנה מעלות שכר של יותר מ־70 אלף שקל בחודש (במקביל לשכר שר בממשלה)".

יהודה שרני, "מעריב", 28.6

שירות לקוראים: למה ולבקר בארצות הברית

"הנשיא לשעבר דונלד טראמפ, שפתח באחרונה את מסע הבחירות לנשיאות, הודיע שאחד מצעדיו הראשונים לאחר היבחרו הוא להפעיל סעיף 212 (אף) של חוק ההגירה 'כדי למנוע מקומוניסטים ומרקסיסטים את הכניסה לארה"ב'. על פי סעיף זה ניתן למנוע כניסתם של זרים למדינה כאשר 'נוכחותם מנוגדת לאינטרסים של ארה"ב'".

לוס אנג'לס טיימס", 29.6

ובארה"ב מבינים היטב מהי חצר אחורית בוערת

"שר החוץ של ארצות הברית אנתוני בלינקן אמר כי שוחח בטלפון עם שר החוץ הישראלי אלי כהן. בשיחתם, אמר בלינקן לכהן כי 'בזמן שהחצר האחורית של ישראל בוערת, הרבה יותר קשה לנו לחזק את הסכמי אברהם או להרחיב אותם, כמו למשל באמצעות נורמליזציה עם סעודיה'".

ברק רביד, "זואלה", 28.6

שרת ההסתרה

"גלית דיסטל אטבריאן היא שרת ההסברה וההסתרה. יש המון מידע שהיינו רוצים לבקש ממשרד ההסברה, למשל התקשוריות עם ספקים, חוות דעת משפטיות וגם את יומן השרה. אבל יש בעיה - המשרד לא עונה לבקשות מידע. שרה ותקציב של כ-100 מיליון שקל יש, אבל ממנו על חוק חופש המידע אין. זו עבירה על החוק, ופגיעה בזכות הציבור לדעת. ככה עובד משרד שלא רוצה למסור מידע - אנחנו פונים ומבקשים מידע, ובמשרד ההסברה מפנים אותנו למשרד ראש הממשלה, שמצדו משיב שהוא לא אחראי על חופש המידע במשרד ההסברה, ומגלגל אותנו בחזרה למשרד ההסברה, כלומר לתוך החור השחור של ההסתרה".

רשומה של התנועה לחופש מידע, 30.6

מנהעשה בצבא המוסרי ביותר בעולם

"הפורעים מנסים לשרוף בית פלסטיני שבתוכו ארבעה ילדים. שני ג'יפים צבאיים מלווים אותם אבל אף חייל לא מתערב. הסרטונים ממצלמות האבטחה מספרים את הסיפור כולו: רעולי פנים יורים לעבר בתים בכפר אום ספא, פורצים במכות גרזן את הדלת שמאחוריה משפחה מפוחדת ומשליכים פנימה כיסא בוער; הכוח הצבאי שנמצא ממש שם לא עושה שום דבר".

עודד שלום, "ידיעות אחרונות", 30.6

שבוע של מחאות המוניות נגד ביטול עילת הסבירות

שיתוק ההסתדרות פוגע בעובדים

כל עם ישראל, מכל המפלגות, מכל הסיעות, בלי הבדלי דת, גזע ומין, חרדים וחילונים, יהודים וערבים. אני לא עובד אצל אף אחד - לא באופוזיציה לא בקואליציה". איגוד מקצועי א-פוליטי? יש חיה כזו? כלום אין ההסתדרות צריכה לצאת למאבק נחוש נגד שלטון הימין?

על יוקר המחיה ומאבק פוליטי

עוד אמר בר-דוד באותו נאום: "אנחנו נמצאים בתקופה מורכבת מבחינת יוקר המחיה, והמשימה הראשונה שלנו היא לדאוג למעמד של העובדים, לפרנסה של העובדים, לגאווה של העובדים". טוב שיו"ר ההסתדרות מתייחס ליוקר המחיה המעיק על משפחות העובדים. זאת, לראשונה מאז הפגנות הנפל שערכה ההסתדרות בתחילת השנה בהשתתפות עובדיה (הייתה זו חובה להתייבב, רשימות עובדים הוכנו מראש) ובהשתתפות מדריכים מהנוער העובד והלומד. אך ההפגנות הללו בלטו במסריהן הרדודים. הפגינה נגד העלייה ביוקר המחיה, אבל בלי להצביע על האחראים לכך (המונופולים הגדולים המקומיים והזרים), בלי דרישה מהממשלה לרסן את המונופולים ובלי ערעור על התפיסה הניאו ליברלית העומדת מאחורי התופעה.

בר-דוד סירב גם אז לנהל מאבק פוליטי נגד ממשלת ההון והכיבוש בנושא הקשור ישירות ברמת חייהם של כלל העובדים בישראל ובני משפחותיהם. "הסתדרות א-פוליטית", אמרנו?

ביטול עילת הסבירות כסוגייה מעמדית

בר-דוד בורח מאחריותו. בכנס הוועדים שנערך השבוע אפילו אמר: "אין שום סיכוי שיפגעו בעובדים במדינת ישראל בכנסת הנוכחית". אבל העובדות עקשניות. גם ביטול עילת הסבירות הוא סוגייה מעמדית.

בנייר עמדה שפרסם בפברואר "פורום המרצות והמרצים לדיני עבודה", הכולל מומחיות ומומחים לדיני עבודה באקדמיה, נכתב: "בתקופת הייריון לא ניתן לפטר עובדת אלא בהיתר מאת שר העבודה. שיקול הדעת של השר (או הממונה על חוק עבודת נשים מטעמו) כפוף לביקורת שיפוטית ונבחן באמצעות מבחן הסבירות. כך, למשל, באחד המקרים אישרה הממונה לפטר עובדת בהיריון רק על בסיס טענתו של המעסיק, כי אינו שבע רצון מעבודתה של העובדת וכי הפיטורים אינם קשורים בהיריון, מבלי שהובאו ראיות לכך. בית הדין התערב בהחלטה לאחר שקבע כי היא חורגת ממפתח הסבירות".

אך הסכנה בביטול עילת הסבירות טמונה לא רק בפיטורי עובדות בהיריון. אם ביטול עילת הסבירות יאושר סופית, ייפגעו גם זכויות עובדים, בתי הדין לעבודה והעבודה המאורגנת בכללה. במסמך קווי היסוד של הממשלה, בו נכתב כי בכוונתה לשנות את מאזן הכוחות מול איגודי העובדים (בהתאם לדרישת יו"ר הציונות הדתית, שר האוצר בצלאל סמוטריץ'), ניתן למצוא סימוכין לטעונו זה. יו"ר ועדת החוקה שמחה רוטמן (הציונות הדתית) כבר הניח על שולחן הכנסת הצעת חוק שתגביל את זכות השביתה. בר-דוד שאל את נתניהו באום ביום שלישי: "מה המורשת שתשאיר אחריו?", שאלה זו נכונה גם לגביו.

אפרים דויד

היו זמנים: עובדי ההסתדרות מפגינים נגד יוקר המחיה, ינואר 2023 (צילום: ההסתדרות)

המאבק ההמוני נגד ההפיכה המשטרית שמקדם השלטון הימני הקיצוני נמשך כבר חצי שנה. אך מה נשתנה השבוע מכל 27 השבועות? השבוע אכלה ממשלת נתניהו-בן גביר מרור, ובכמויות. ככל שהיא מנסה לקדם את חוקי ההפיכה, כך גוברות המחאה ונחישותם של המפגינים.

מגזרים רבים התייבבו במחאה השבוע, בעקבות ביטול עילת הסבירות בקריאה ראשונה - בין שני לשלישי (10-11.7). אבל הארגון החברתי-מעמדי הגדול בישראל בלט בהעדרו: ההסתדרות. יו"ר ההסתדרות, ארנון בר-דוד, התעטף בשתיקתו במהלך הפיכת הסלמי שבמסגרתה נחתכות פרוסה אחר פרוסה זכויות דמוקרטיות.

נוכח הלחצים מבית ומחוץ לו להכריז שביתה כללית במחאה נגד הפשיזציה שתפגע ישירות במעמד העובדים, אמר בר-דוד בכנס ועדים שנערך בתל-אביב בשלישי (11.7) בבוקר: "אני קורא לראש הממשלה: הכדור בידך. לאן אתה לוקח את מדינת ישראל? מה המורשת שתשאיר אחריו? עצור את הכאוס המטורף שיש בחברה הישראלית וכמה שיותר מהר". בר-דוד הוסיף: "אל תיתן לקיצוניים מכל הצדדים להשתלט לנו על החיים". נתניהו, אליבא דה בר-דוד, עומד "בין הקיצונים משני הצדדים", קרי הוא איננו מנהיג הימין הקיצוני המקדם צעדים אנטי-דמוקרטיים. מסתבר שבר-דוד סבור שהמפגינים למען הדמוקרטיה הם "קיצונים" - כפי שמכנים אותם דוברי השלטון הימני. כמה עלוב.

כדי לחזק את טיעוניו השחוקים, הוסיף בר-דוד: "ההסתדרות היא הגוף החזק והמשפיע ביותר, והכי חשוב: אחד הגופים הלא-פוליטיים היחידים במדינת ישראל. וזאת החלטה שלי. הרבה שנים ההסתדרות הייתה מזוהה עם מפלגה אחת, ואני לקחתי את ההסתדרות לכך שתהיה לא פוליטית. לכן אני יכול לשחק על כל המגרש. אנחנו מאגדים בתוכנו את

כקבוצה לאומית עם זכויות לאומיות... מטרת ארגון הגג היא לתאם מאמצים ומאבקים ושמירה על האינטרסים של האוכלוסייה שאנו מייצגים. זה מפריע לאנשים, אני יודעת. אנחנו נגד הכיבוש ובסוף העם הפלסטיני בשטחים הכבושים ישתחרר."

יו"ר הוועדה, ח"כ צביקה פוגל (עוצמה יהודית), שב והתעקש בתום הדיון: "את מנהיגי הוועדה צריך לחקור. על הרבה פחות ממה שהם אומרים נחקרתי שש ורבע שעות בלהב 443". הוא התייחס לחקירתו בעקבות דבריו לפיהם הוא "רוצה לראות את חווארה שרופה". ח"כ פוגל קרא לוועדה להמשיך לפעול להוצאת ועדת המעקב אל מחוץ לחוק ולחקור את חבריה. בתום הישיבה אמר מוחמד ברכה ל"הארץ": "הצעות מסוג זה מראות על מגמה ברורה. זה ניסיון לצמצם את מרחב השיח והפעולה הפוליטי של החברה הערבית על ידי פגיעה בלגיטימיות שלה בקרב הציבור בכלל, והציבור הערבי בפרט". חברי הכנסת מהקואליציה, ציין, מנסים ליצור מצב בו שיח על הכיבוש והשלכותיו יהיה אסור על פי חוק, וזאת באמצעות פגיעה בגופים המייצגים את הציבור הערבי.

בג"ץ פסק נגד השתתפות פרקליטים בהפגנות

פרקליט ממחוז חיפה, עו"ד שאול כהן, עתר השבוע לבג"ץ בדרישה לאפשר לאנשי הפרקליטות להפגין נגד ההפיכה המשטרית. זאת לאחר שערעור שהגיש בנושא לבית הדין הארצי לעבודה נדחה. אך בג"ץ פסק השבוע (12.7) לטובת המדינה. עו"ד מור סטולר, מומחית בידי עבודה, הגדירה במאמר שפורסם בגיליון הקודם של "זו הדרך" את הכרעת בית הדין כחמורה וכפוגעת בחירויות הפוליטית של העובד. כהן טען, באמצעות עו"ד אילה הוניגמן, כי פרשנות בית הדין הארצי לחוק הובילה לתוצאה "אבסורדית" לפיה קיים איסור על השתתפות של עובדי מדינה בכל הפגנה ובכל נושא. הוא ביקש מבג"ץ לבטל את פסק הדין ולקבוע כי הוא רשאי להשתתף בהפגנות "למען הדמוקרטיה ונגד יוזמות ההפיכה המשפטית". להליכים הצטרפה גם העמותה "משמר הדמוקרטיה הישראלית" באמצעות עורכי הדין יובל יעוז ואוהד שפק.

בעתירה לבג"ץ הדגישו עורכי הדין כי השאלה המונחת להכרעה היא היכן עובר הגבול "הדק והעדין" בין זכותו של עובד מדינה לממש את זכויותיו כאזרח ולקחת חלק בהפגנות המתקיימות נגד הרפורמה המשפטית, לבין חובותיו כעובד מדינה והשמירה על ניטרליות. כהן ומשמר הדמוקרטיה טענו שהשאלה והיחידה אליה יש מקום להידרש היא האם ההפגנות כנגד ההפיכה המשפטית הן "הפגנות בעלות אופי מדיני".

עוד לטענתם, השתתפות פרקליטים בהפגנות נגד ההפיכה המשטרית לא תפגע באמון הציבור כפי שקבע בית הדין הארצי לעבודה. הם מודעים לכך שהפסיקה קבעה שכחלק מהצורך בשמירה על אמון הציבור, מצופה ממשרתי הציבור להיות "נייטרלים וא-פוליטיים". אולם "אין כל דרישה או ציפייה לנייטרליות מוחלטת בכל תחום ותחום ובכל נושא ונושא".

כמו כן, ביקשו העותרים מבג"ץ לקבוע כי הפגנות המחאה אינן הפגנות "בנושא מדיני" שרק בהן אסורה ההשתתפות של עובדי השירות המשפטי הציבורי. במחאה זו משתתפים ציבורים מגוונים ותכליתה - שמירה על הדמוקרטיה ומניעת פגיעה מבנית במערכת המשפט.

הימין הפאשיסטי נגד ועדת המעקב

הוועדה לביטחון לאומי בכנסת דנה השבוע (9.7) בהצעה של חברי כנסת מהקואליציה להוציא אל מחוץ לחוק את ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל ולחקור את העומדים בראשה ב"חשד לתמיכה בטרור". בהצעה הפרובוקטיבית שיוזמו חברי הכנסת לימור סון הר מלך (עוצמה יהודית) ועמית הלוי (הליכוד), נטען כי ועדת המעקב "מחפה בפעילותה על ארגוני הטרור".

ועדת המעקב הוקמה לאחר יום האדמה במאס 1976 כארגון הגג של החברה הערבית בישראל. הוועדה, שבראשה עומד אחד מראשי מק"י וח"כ לשעבר מוחמד ברכה (חד"ש), מגבשת עמדות בנושאים ציבוריים ולעתים יוזמת הפגנות. בוועדה נוטלים חלק חברי הכנסת הערבים, נציגים של תנועות פוליטיות שאינן מיוצגות בכנסת, של ועד ראשי הרשויות הערביות ושל עמותות חברה אזרחית. המזכירות המצומצמת של הוועדה מורכבת מנציגי ועד ראשי הרשויות וראשי חד"ש והמפלגות הערביות.

בדברי ההסבר להצעה טופלים על ברכה והוועדה את האשמה: "עודדו את הפרעות שהתקיימו בזמן מבצע שומר החומות וסייעו בהליכים המשפטיים של מבצעי הפוגרומים. למדינה ולמוסדות האכיפה אסור להשלים עם הפעילות הזו, ויש להוציאה אל מחוץ לחוק".

הלוי אמר בפתח הדיון, כי ראשי ועדת המעקב "לא מפספסים אף הזדמנות לחתור נגד מדינת ישראל, ההצעה נועדה לדאוג לשלום המדינה". ח"כ אחמד טיבי (חד"ש-תע"ל) השיב: "אם מישהו חושב שהוועדה תתיישר לפי הקונסנזוס שהולך לימין הקיצוני הוא טועה. שום ישיבה כזו לא תפחיד את הציבור הערבי, עברנו את הזמנים הללו". בעוד שח"כ הלוי ביקש להגדיר את ועדת המעקב כהתאגדות אסורה, הבהיר נציג הפרקליטות, עו"ד שמעון חוג'ה, כי החוק לא מאפשר הכרזה כזו.

ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש-תע"ל) העירה בדיון: "אולי יש תועלת בהגשת ההצעה הזו - ההצעה מראה שאנחנו פועלים למען הציבור שלנו למרות ממשלת הפשיסטים המטורללים". היא הוסיפה: "ההצעה היא רדיפה פוליטית שמטרתה לדכא כל אפשרות של האוכלוסייה הערבית להתנהג

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל
או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

יצאות ארגונייה על הסכנות הטמונות בשלטון הימין הקיצוני

לשם עלולה להוביל ההפיכה המשטרית

בפוליטיקת הזהויות; ערעור של הערכים המשותפים הבסיסיים ואף היפוכם.

עם הקמתה של הממשלה הנוכחית חזיתי במדויק את הכול. ידעתי מה הם ינסו לעשות, הכול. באותו יום שתיארתי באוזני משפחתי את מה שעומד לקרות, הם נבהלו ממני ואמרו לי שאני מגזימה וחייבת להירגע. אבל בחצי השנה האחרונה עדה משפחתי שכל מה שאמרתי שיקרה - קורה מול העיניים. אני מפצירה בכם: התנגדו, התנגדו עם כל מה שיש לכם. היו בטוחים שכל מחאה, עד כמה שתהיה לא נוחה ועד כמה שתהיה "לא מתאימה לי", מעולם לא תהיה גרועה מדיקטטורה.

אין לכם מושג כמה לא נוחה וכמה מצלקת היא הדיקטטורה. אתם לא רוצים אותה. תאמינו לי. התנגדו. ועשו את זה עכשיו.

ג'סיקה טברובסקי

כרזה של האמנית ג'סיקה שרון

בתקופה האחרונה למדתי שטראומה לא מתבטאת בזיכרונות, אלא בתגובות. זה לא סוד שאני ארגונינאית במקור. הייתי ילדה-נערה בזמן הדיקטטורה הידועה לשמצה ששלטה בארגונייה, ויש לי זיכרונות מעורפלים מהתקופה: ההקפדה הנוקשה על מדי בית ספר, השירים הלאומיים לכבוד דגל המדינה בבוקר ובסוף היום. זכורות לי הדרישה של השלטון לשאת תמיד תעודה מזהה והחובה להזדהות לדרישת שוטר בכל מצב. שוטר רשאי היה לעכב אותך לתשואל כך שתם, ללא סיבה.

הפחד של הוריי פן יאונה לי רע התבטא בבקשותיהם. למשל, שאם אני רואה שוטר - להתרחק ממנו וללכת לכיוון השני; לעולם לא לפנות לשוטר בבקשת עזרה - גם כאשר גנב מכינס אותי ברחוב. הורי ביקשו ממני להתקשר אליהם מטלפון ציבורי ולדווח לאן אנחנו יוצאים לאכול פיצה ואיפה נהיה אחרי הפעולה בתנועת הנוער היהודית שאליה הלכתי בימי שיש או שבת (היה קושי רב למצוא טלפון ציבורי, או למצוא כזה שעובד, אבל חובבתי להתקשר כך שהם יידעו איפה אני). אבא שלי ביקש ממני, עם תחילת לימודי בבית הספר התיכון, שלא לבלוט בבית הספר בשום עניין. לא לבלוט לרעה כמובן, אבל גם לא לטובה; לנסות להיות בלתי נראית, שלא יזכרו אותי או את שמי. אלה כמה מהזיכרונות...

ההפיכה המשטרית שמתרחשת כיום בישראל מחריפה את הקושי הנפשי והרגשי שלי. אני לא חושבת שיש לי מספיק מילים להסביר, ולכם גם אין יכולת להבין. אני לא ישנה בלילות, חיה בחרדה, סובלת מערנות יתר, וחשה סוג של "היכון" חושי ונפשי.

את סימני תהליך הגלישה של ישראל לשלטון סמכותני פשיסטי אני מזהה אצל ממשלות נתניהו בעשור האחרון לפחות, אם לא בחמש עשרה השנים האחרונות. בכל פעם עוד כרסום בדמוקרטיה ועוד אגירת כוח בידי השלטון. השחיתות גוברת, שומרי הסף מוחלשים; הטבות לטייקונים; האינטרסים של האזרח הפשוט מונחים; פולחן אישיות; סימון אויב מבפנים בדמות "השמאלני" ו/או "השמאל" (בוגד ואשם בכל דבר); שינוי השיח לאלים; גזלייטינג חריף; שימוש ציני

הכוח שבהתמדה

לפני 20 שנה הגעתי לישראל מארגונייה מצולקת מהדיקטטורה הרצחנית ומהניאיו-ליברליזם שחיסל את המדינה שלי. בימי הדיקטטורה נרצחו 30 אלף פעילי שמאל ובהם כ-2,500 יהודים. אנשי צבא זרקו אותם מסיפוני מטוסים לנהר. מי היו אותם 'שמאלנים'? פעילים חברתיים, סטודנטים, פנסיונרים, עיתונאים, פועלים, עקרות בית ואפילו ילדים. בעצם, כל אחד שניסה להתנגד לדיקטטורה.

כעולה חדשה נדרשו לי שנים רבות להבין את השפה, את התרבות וההיסטוריה של המקום הזה. על ההבדלים בין מזרחים לאשכנזים למדתי כאן. שם, בארגונייה, התנדבתי במוזיאון השואה מגיל 15, למרות שהמשפחה שלי היגרה לארגונייה מסוריה ומלבנון ולא היו בה ניצולי שואה.

הפעם הראשונה שחוויתי גזענות כלפי הייתה כשנוכחתי לדעת, שהשפה שדיברו בבית סבא וסבתא - ערבית, שידעתי אז יותר טוב מעברית, היא דבר שצריך להסתיר בישראל ולהתבייש בו. סבא תמיד היה אומר שאנחנו יהודים-ערבים.

לאחרונה, כשחזרתי מביקור בארגונייה ישר אל לב המחאות נגד ההפיכה המשטרית, ראיתי ייאוש, פחד ואכזבה בפניהם של הישראלים. זו אותה ארשת פנים הזכורה לי מהמשבר הכלכלי, החברתי והפוליטי בשנת 2001 בארגונייה. היה לי רגע של פלאשבק והרגשתי שאני שוב שם. בכיתי מעצב אבל גם משמחה על כך שסוף-סוף התעוררה מחאה המונית ורבים והגיעו להבנה ובחרו להיות בצד הנכון של ההיסטוריה. רק על תתנו לייאוש לשקת אתכם.

בחרתי להיות אמנית-אקטיביסטית, כי בארגונייה לאורך השנים היו אלה דווקא האמנים שהיטיבו לתאר את המציאות ואף את הצפוי. כיום אני חשה שהדמוקרטיה בישראל בסכנה ושאין ברירה אלא להילחם למענה. זה הזמן שלכם, שלנו, להילחם באופן לא אלים. כוחנו בהתמדה - עד שהצדק בסוף יופיע.

ג'סיקה שרון

דברים בעצרת נגד ההפיכה שנערכה ברחובות, 15.4

סטודנטים נגד ההפיכה המשטרית במכללת תל-חי, רביעי מימין: איתי גבר (צילום: מחאת הסטודנטים - נלחמים הדמוקרטיה)

שנה א' בלימודי דמוקרטיה

תקופת מבחנים שעוצרת את כל העולם מלכת. נמשיך יחד לשנה ב' בלימודי דמוקרטיה, ואם צריך נתמיד גם עד הדוקטורט, כי אנחנו פה עד הניצחון.

איתי גבר

סטודנט לפוליטיקה וממשל במכללת האקדמית תל-חי

מחאה ורודה

החזית הוורודה היא תנועת מחאה הפועלת באמצעות כלים אמנותיים לחיזוק הדמוקרטיה הישראלית ונגד ההפיכה המשטרית. הצבע הוורוד מסמל את החלש בחברה, רגישות, רוח, חמלה, נשיות, את הקהילה הלהט"בית. הוורוד הוא צבע המאבק שלנו, הוא מבטא את החברה אותה אנחנו מייצרות ומייצרים כאן, את העתיד שמגיע לכולנו. במשך חצי שנה בנינו את חומת המגן של הדמוקרטיה וזה מאמץ משמעותי עבור כולנו. המאבק עולה שלב והשבעות הקרובים יהיו קדחתניים ורוויים בניסיונות לעצור את ההפיכה.

כאשת חינוך מעל שני עשורים, אני מבינה היטב את החשיבות של דוגמא אישית. כאשר אנחנו קוראות בתקשורת את ההתבטאויות של הקואליציה הימנית נגד הקהילה הלהט"בית, נגד ארגוני המחאה, נגד כל מי שהדרך שלה שונה – ניתן להבחין בבירור מעשים שציבור התומכים של הקואליציה עושה כתוצאה מכך: הקהילה הלהט"בית מותקפת בכל מקום כשחבר כנסת טוען שהם גרועים יותר מדאעש; מפגינים נדרסים, מוכים, מאוימים באקדח, נשלפים מארוחות הערב שלהם ונעצרים מעצרי מנע. המחאה הזאת אינה של מפלגות; המחאה הזאת אינה של אדם אחד או ארגון אחד. המחאה הזאת היא של כולנו. כל פעם שאני מרגישה עייפות - ואל תטעו, זה מאוד מעייף - אני מסתכלת סביבי ורואה המונים מגויסים.

אורטל טל

ממובילות החזית הוורודה. דברים בעצרת נגד ההפיכה המשטרית שנערכה בשוהם ב-29 ביוני

עם סיום שנת הלימודים ורגע לפני המבחנים, הרגשתי שזה הזמן הכי נכון לעצור ולהבין מה למדתי השנה. במקביל ללימודים הרגילים שלי ובלי שנרשמתי לשום מוסד נוסף, אני רוכש תואר שלם נוסף - תואר בלימודי דמוקרטיה.

גיבשנו קבוצה סטודנטית יוצאת דופן - קבוצה כל כך משמעותית ורחבה שהשפיעה על הציבור הישראלי; פעילות שמתחילה בתל חי שבצפון הרחוק, וממשיכה כל הדרך עד באר שבע הדרומית.

אז במה היה שונה הסילבוס של תואר בדמוקרטיה מהסילבוסים של כולנו הנלמדים במקביל? במקום להיכנס לשיעורים - תכננו מיצגים להפסקות; במקום להגיש מטלות - עלינו לכנסת להגן על הזכויות שלנו בוועדות.

בלילה במקום לשכב לישון, יצאנו להפגין מול תחנות משטרה למען חברות וחברים שלנו שנעצרו. במקום לצאת עם חברים בערב, ישבנו לתכנון מה עושים מול השר שיגיע לקמפוס מחר, ובמקום לבקש הארכה בהגשה מהמרצים, תכננו יחד איתם הרצאות ופעולות בקמפוס. בקיצור, בשנה א' של לימודי דמוקרטיה עשינו הכול, אבל הכול, חוץ מלהיות סטודנטים כפי שמצפים מאיתנו.

בתואר לדמוקרטיה למדנו כמה חשובה התנגדות אזרחית, כמה כוח יש לה. למדנו מה הכוח שלנו כשאנחנו בוחרים לעבוד יחד. למדנו להכיר אחד את השנייה: סטודנט לרפואה מבן-גוריון, סטודנטית למשפטים מתל-אביב, סטודנטית לעבודה סוציאלית מתל חי, דוקטורנט להנדסה בטכניון, סטודנטית למדעי המדינה בעברית. רובנו כנראה לא היינו נפגשים בגלל המרחק הפיסי והחיים השונים, אך הערכים והעשייה המשותפת חיברו את כולנו לגוש אחד, וטוב שכך.

הזוי לחשוב על כל מה שעשינו רק בשנה א' של הלימודים שלנו. מה יקרה פה בשנה ב'? אינני יודע, וכנראה שאיש לא יודע. אבל ברור שהממשלה הכוחנית תמשיך בניסיונות ההפיכה המשטרית שלה בדרך זו או אחרת. אז כנראה שעוד נקרא להדליק מדורות באיילון, לעלות לכנסת, להשביט את הלימודים במוסדות האקדמיים או כל דבר אחר שיהיה נכון למאבק. דבר אחד בטוח: התנועה המשמעותית כאן כדי להישאר.

אנחנו נמשיך להיות אחת הקהילות האקטיביסטיות החזקות בישראל, כי בתואר בדמוקרטיה אין חופשת סמסטר ואין

החל המרוץ לנשיאות ארצות הברית

מועמד מתקדם עשוי לערער את הדואופול

הפעולה היא "בסולידריות עם הסבל של האחים והאחיות הפלסטינים והישראלים. אנחנו צריכים להיות מחוברים עם האנושיות של שני הצדדים". ב-2007 השתתף וסט במחאה נגד "אי הצדק שהעם הפלסטיני מתמודד איתו כתוצאה מהכיבוש הישראלי המתמשך כ-40 שנה". הוא הביע את תמיכתו בתנועת החרם על ישראל באמריקה, צעד שהוביל לפרישתו מאוניברסיטת הרווארד. במכתב ההתפטרות שלו מ-2021 כתב שהאוניברסיטה מנעה ממנו התקדמות לקביעות בגלל התבטאויותיו בעד המאבק הפלסטיני ונגד מדיניות ישראל.

ד"ר קורנל וסט (צילום: הרשות החברתית)

מבחינה אידיאולוגית, מגדיר עצמו וסט "סוציאליסט לא מרקסיסטי". זאת לאור חוסר התאמה שקיים לדעתו בין הרעיונות המרקסיסטיים לאמונה הנוצרית. הוא מגיע מהמסורת הפרוגרסיבית האפרו-אמריקאית, ונמנה עם תנועת הכנסייה הכפטיסטית. בצעירותו היה פעיל בתנועת זכויות האזרח וארגון מחאות שונות למען זכויות אזרח ושוויון לשחורים. הוא צבר השראה וערכים ממנהיגים ותנועות דוגמת מלקולם אקס, הפנתרים השחורים ותאולוגיית השחרור בארה"ב השחורה.

הדואופול המפלגתי

הריצה מטעם מפלגה שלישית מחוץ לדואופול המפלגתי מעולם לא הצליחה להביא תוצאות. יחד עם זאת, סקרים עדכניים בארה"ב מראים שרבים מהבוחרים במדינה לא רוצים את ביידן או טראמפ כנשיא שלהם. ישנם הטוענים שהמצב הפוליטי הנוכחי עשוי להיות הזדמנות פז למתמודד מוכר ופופולרי כמו וסט. הוא יכול לאחד אוכלוסיות שונות כמו נוצרים, שחורים, עניים ופרוגרסיבים בחזית פרוגרסיבית סוציאליסטית רחבה. גם אם ריצתו לא תנחל ניצחון, יש בכוחה לייצר שינוי תודעתי בקרב האמריקאים, שרובם אינו מתעניין בפוליטיקה. וסט יסתמך אלקטורלית בעיקר על צעירים. לפי סקרים שונים, כ-51% מהצעירים רואים את הסוציאליזם באור חיובי לעומת 45% בלבד שרואים את הקפיטליזם באור חיובי. נתון זה מצביע על התנודות בדעות הרווחות בארה"ב, שאוכלוסייתה סובלת שוב ושוב ממשברים קפיטליסטיים.

גל זלינגר

ד"ר קורנל וסט, פילוסוף ואקטיביסט אמריקאי וותיק, הודיע בתחילת חודש יוני על התמודדותו לנשיאות ארצות הברית במסגרת מפלגה שלישית. זאת, לאחר כישלונותיהם של מועמדים פרוגרסיביים אחרים להתמודד במסגרת המפלגה הדמוקרטית. וסט כתב בחשבון הטוויטר האישי שלו: "אני רץ למען האמת והצדק כמועמד לנשיאות מטעם 'מפלגת העם' כדי להציג מחדש לאמריקה את החלקים הכי טובים בה - המאבק לסיום העוני, להפסקת הכליאה ההמונית, לסיום המלחמות וההתמוטטות הסביבתית ולהבטחת דיוור, בריאות, חינוך ושכר מחיה הולם לכולם!". הוא המשיך ואמר: "האמריקאים צריכים אופציה שלישית חוץ מניאו-פשיזם וניאו-ליברליזם".

את מפלגת העם הקימו פעילים בקמפיין של ברני סנדרס במפלגה הדמוקרטית בשנת 2016. הפעילים, שלהם תפיסות אידיאולוגיות מתקדמות יותר מהקונסנזוס במחנה הדמוקרטי, היו מאוכזבים מתוצאות ניסיון הריצה תחת המטריה של המפלגה הדמוקרטית. הם הקימו מפלגה חדשה במטרה שסנדרס ירוץ באמצעותה לנשיאות. אך סנדרס החליט לא לתמוך במפלגה ובעצם לא התייחס אליה כלל, והמשיך לרוץ במסגרת הדמוקרטים.

בקרב המחנה הפרוגרסיבי היו הדעות חלוקות בנוגע להכרזתו של וסט, בעיקר לאור העבר הבעייתי של המפלגה הצעירה. הביקורת על המפלגה נובעת בעיקרה מהאשמות נגד מייסד המפלגה בגין הטרדות מיניות של פעילות. ביקורת נוספת לריצה מעין זו היא שמפלגת העם לא מספיק מבוססת ומאורגנת כדי להציג מתמודד למרוץ הנשיאותי, ומעולם לא העמידה מתמודד מטעמה.

כשבוע וחצי לאחר הכרזתו הראשונית, הודיע וסט שיתמודד על המועמדות לנשיאות של מפלגת הירוקים. מפלגת הירוקים היא מפלגה ותיקה, הרביעית בגודלה במדינה, שהציגה מועמד לנשיאות המדינה באופן עקבי מאז 1996. נציגיה של המפלגה מכהנים בתפקידים נבחרים זוטרים בממשלים מקומיים. בחשבון הטוויטר שלו כתב וסט: "ברוח אסטרטגיית הקואליציה והחזית המאוחדת הרחבה, אני מתמודד להיות המועמד הנשיאותי של מפלגת הירוקים". בתגובה בירכה המפלגה על החלטתו של וסט והודיעה שמצפים לו בתהליך ההתמודדות הנשיאותי. וסט הוסיף והסביר שהסיבה לריצתו תחת מפלגה שלישית היא "שאף לא אחת משתי המפלגות הגדולות לא רוצה להגיד את האמת לגבי וול סטריט, אוקראינה, הפנטגון וחברות הטכנולוגיה הגדולות".

מי הוא ד"ר קורנל וסט?

וסט הוא מרצה בכיר בכמה מוסדות חשובים כמו הרווארד, ייל ופרינסטון. הוא פעיל ותיק בארצות הברית אשר לקח חלק פעיל בתנועות אקטיביסטיות מחאתיות שונות כמו כיבוש וול סטריט, כיבוש די.סי, צעדת המיליון ועוד. יחד עם זאת, וסט פעיל בעיקר במאבקים נגד דיכוי גזעני בארצות הברית ובעולם.

וסט מביע באופן עקבי סולידריות עם המאבק והסבל של העם הפלסטיני ומביע את התנגדותו לכיבוש ולפשעי מדינת ישראל. וסט השתתף במיצג משותף של מרי אזרחי עם הרב מייקל לרנר מול מחלקת המדינה של ארה"ב. הוא הסביר כי

נפתח פסטיבל הקולנוע בירושלים

בין המחסומים לקייב: ארבעה סרטים מומלצים

אלימות מושחתת ושלוחת רסן. לואיס נאלץ לבחור בין צו המפקד לצו מצפונו.

"משפט קייב"

בינואר 1946 נערך בקייב, אז ברית המועצות, משפט היסטורי. בדומה לנירנברג, גם שם הועמדו לדין נאצים ומשתפי פעולה בגין "הזוועות שחוללו הפולשים הפשיסטים באוקראינה". סרטו התיעודי של סרגיי לוזניצה הוא מסמך היסטורי חשוב מאין כמותו, והוא כולל חומרים נדירים שנחשפים בו לראשונה: עדויות של ניצולים, דיווחים של עדי ראיה, ובצדם טיעוני התביעה וההגנה.

"הנשמות האבודות של סוריה"

בשנת 2013, נמלט איש ממשל סורי המכונה "סיוור" מדמשק עם 27 אלף תצלומים מסווגים ומבעיתים: תיעוד של רבבות גופות של אנשים שעונו למוות בבתי הכלא במדינה מאז 2011. "הנשמות האבודות של סוריה" הוא סרט תיעודי מטלטל המשלב עדויות וצילומי ארכיון תוך העלאת שאלות קשות לגבי הסיוע שניסה העולם להעביר לאזרחים חסרי הישע. **הבימאים הם** סטפן מאלטר וגראנס לה-קאן.

י"א

לתכניה המלאה: jff.org.il

סיור של עיר עמים בגיא בן הינום

הכיבוש אינו סרט

פסטיבל הסרטים הבינלאומי בירושלים ייפתח השבוע באולמות הסינמטק. אך בעת שאלפים צופים בסרטיו, מוסיפות עמותות המתנחלים לפעול כדי להשתלט על חלקים נוספים בסילוואן, שכונה פלסטינית השוכנת מעבר לגיא בן הינום שלמרגלות הסינמטק.

מרחבת הסינמטק ניתן לצפות בפאתי השכונה הפלסטינית הנמצאת במרחק הליכה של כעשר דקות. גיא בן הינום, המחבר בין הסינמטק וסילוואן, הוא מקום בעל היסטוריה עשירה ומגוונת שבתקופה האחרונה הוא גם זירת פעילות מרכזית של עמותת המתנחלים אלע"ד.

מזה כשנתיים, פועלת אלע"ד, בשיתוף פעולה עם רשויות המדינה, להשתלט על האזור, לשנות את אופיו הפלורליסטי ולחבר את המתחמים בסילוואן שכבר בידה אל אזור הסינמטק. זאת בטענת שווא כאילו מדובר בפעילות תרבות ופנאי לאורך הגיא.

בין צפייה בסרט אחד למשנהו, מזמינה עמותת עיר עמים: "לצאת החוצה אל המציאות בשטח ולהכיר את אחת מזירות המאבק של ירושלים של ימינו. בזירה זו מתנהל קרב כוחני על זהות, על קרקעות ועל נוף. בסיור נבקר בחלקו המזרחי של הגיא, בין סילוואן לאבו תור, ונראה את הגשר התלוי שמוקם בימים אלה ומנגיש את בית הקפה של עמותת אלע"ד הממוקם ב-'בית בגיא', ואשר נבנה בעלות של 20 מיליון שקל מתקציבי המדינה. נשאל איך ייראה הגיא הקדום אחרי שהגשר והרכבל המתוכננים יעברו מעליו". הסיור יכלול גם את החווה חקלאית של עמותת אלע"ד הפועלת בשטח הגיא, וגם היא חוליה נוספת בייחוד המרחב של סילוואן ואבו תור. הסיור ייערך ביום חמישי, 20.7, בין השעות 17:00-19:30. לפרטים נוספים:

טל' 0508813189

השבוע (13.7) ייפתח פסטיבל הקולנוע בירושלים בפעם ה-40 והוא יימשך עשרה ימים. הנהלת הפסטיבל הצליחה להניח את ידה על הזוכים הגדולים של שלושת הפסטיבלים הבינלאומיים החשובים שהתקיימו בשנת 2023 - קאן, סאנדנס וברלין. שלושתם יוצגו בסינמטק הירושלמי בהקרנות בכורה מקומיות. עוד יציג הפסטיבל רפרטואר ישראלי ובינלאומי עשיר. כמדי שנה, בחרה מערכת "זו הדרך" ארבעה סרטים מומלצים.

"שומרות הסף: זיכרונות"

סרטו התיעודי של אהוד יערי עוסק במאבק בכיבוש. 22 שנים לאחר שהקימו את ארגון מחסום-וואטש, חושפות הנשים המייסדות סרטונים יוצאי דופן שצילמו לאורך השנים. הסרטונים מתעדים את המציאות הקשה במחסומים שמפרידים בין ישראל לשטחים הפלסטיניים הכבושים. "שומרות הסף: זיכרונות" מגולל את הסיפור של קבוצת נשים אמיצות המקדישות את חייהן לשמירה על זכויות אדם וחתירה לשלום.

"הירואי"

הפקה מקסיקנית-שבדית של הבמאי דוד זוננה. סרט עלילתי המספר את קורותיו של לואיס בן ה-18 שנשלח לאקדמיה הצבאית של מקסיקו בשאיפה שיבנה חיים טובים יותר עבור משפחתו. התקווה נסדקת כשמתברר שבניגוד לסדר וליוקרה המוקרנים כלפי חוץ, במסדרונות המוסד שולטת

עיבוע עיר / לריסה מיכל

ביירות / לילך ובר

הלב קורא לך לפעמים בלי דעת חיפה
ואת קרובה ומצטידה איזו רוח של ערסול
יש שרשים של התפתחות רוחנית
שפמשיכים למרות הפל להעצמיק
שהצמרות שלהם נגלות גם מעבר לחרמון
יש מסלה שפמשיכה אליך
מראש הנקרה

מקצה עד קצה / מיכל פרי

פס דק צפור מצירת במעופה
מקצה לקצה
שאינו חורט דבר
במרחב השמים הפחל.
אופה קלה של חוט
שאינו
מתהנה מעצם תנועתו —
ומתפוגג במעופו.
בעולם הנגלה,
מבטי המשוטט הוא התנועה הנוכחת,
הפס מקצה עד קצה
במרחב ההנהיה -
נוצר מעצם נוכחותו
ונמוג.

תמיר שורק (באמצע), מחבר הביורפיה של תופיק זייד, באירוע השקה של הספר בתל-אביב, 5 ביולי 2023 (צילום: זוהר דרור)

אירוע ההשקה לספר הביורפיה של תאופיק זייד בתל-אביב

לא רק אופטימיסט: בעיקר איש של מאבק

בישראל. זה ניסיון נועז להפוך את ישראל למדינה שאינה חלק מפרויקט קולוניאלי.

שורק עמד בהמשך על המתח "בין המשורר לפוליטיקאי". בין 1973 ל-1990 זייד כיהן כחבר הכנסת ולא כתב שירה. 'אין לי זמן' נהג להסביר. אך עם שובו לכנסת, ב-1992, הוא כתב שירים מעטים. המפורסם בהם הוא השיר שכתב על אייבי נתן דווקא בעת הדיונים על הסכמי אוסלו.

אשר לתפקידו כראש עיר, הדגיש שורק כי "זייד היה ראש עיר מוצלח מאוד. מדיווחי משטרה סודיים עולה, כי תושבי נצרת שילמו יותר ארנונה ומיסים עירוניים, אך זה לא פגע בפופולריות שלו. בנצרת שלטה אז רוח ההתגייסות. המחנות ההתנדבותיים שנערכו בעיר (1976-1989) חיזקו את רוח ההתגייסות ואף תרמו לבניית תשתיות העיר".

יוסי אבו

בואו, המשוררים / תופיק זייד

בואו, המשוררים

בואו נזרע מעל כל פה

פרח לילך וג'יטרה

בואו, הפועלים

בואו נחפץ את העולם הזקן הזה

לאור שופע.

בואו, ילדים

בואו נחלם על המחר הקרב

איך לצוד את ירחי.

בואו פלכם, העשק יסים

אחרי הזמן הרב

את חייו.

הנה אתם ירשם

את כל היקום הזה

עם כל קסמיו

וכל עשור,

וכל סודותי!

דצמבר 1966

מתוך: "כלימאת מוקאטלה" (הוצאת דאר אלג'ליל, 1970, עכר), עמ' 34-35. מערבית: נביל טנוס

אירוע השקה לספר "האופטימיסט – ביורפיה של תופיק זייד" מאת תמיר שורק, התקיים (5.7) בחנות הספרים רידינג בתל-אביב. הגרסה העברית, בהוצאת פרדס, הושקה ביום השנה ה-29 למותו של זייד. הספר בתרגומה של דפנה ברעם פורסם לראשונה בארה"ב. הגרסה בשפה הערבית פורסמה ברמאללה במארס האחרון.

זייד (1929-1994) היה מנהיג קומוניסטי, משורר פלסטיני ודמות פוליטית וחברתית בולטת. כיהן כראש עיריית נצרת וכחבר כנסת בסייעת חד"ש. באירוע, בהשתתפות קהל רב, שוחחו ד"ר הוניידה ע'אנס, דוד זונשיין והמחבר שורק על זייד, על הקשר בין המילה הכתובה למעשה הפוליטי ועל אקטיביזם ואופטימיות בימים של הפיכה משטרית.

אינטלקטואל אורגני

לדברי הסוציולוגית ד"ר ע'נאם, "הספר הוא מנה של תקווה ברגע של חושך". "זייד היה 'מר תקווה', סוג של אמונה דתית-מרקסיסטית שהעמיד יהיה טוב יותר. ניתן ללמוד הרבה על תולדות הפלסטינים בישראל דרך סיפור חייו של זייד שהיה 'אינטלקטואל אורגני' בהגדרתו של [התיאורטיקן הקומוניסטי האיטלקי אנטוניו] גרמשי, הוסיפה.

ד"ר ע'נאם עמדה על הניגוד, שלטענתה היה קיים, בין "זייד המשורר הכותב על האדמה, על העבר ועל האחר, שהיה חלק חשוב מהנרטיב הפלסטיני, לבין חבר הכנסת והמנהיג הקומוניסטי שדגל בשתי מדינות". "הניסיון לגשר בין הניגודים הופך אותו גיבור טראגי", סיכמה.

פרופ' אורן יפתחאל, העיר מתוך הקהל: "אין דבר טרגי בדמותו של זייד. גם לא הייתי מגדיר אותו כאופטימיסט כשם הספר. זייד היה איש שכל כולו מאבק וכדי לקדם את המאבק יש צורך בתקווה".

על המתח בין הפוליטיקאי למשורר

גם מחבר הספר לא הסכים להגדרת זייד כ"גיבור טרגי" כיוון שבכתיבה ובמעשים של זייד "ישנה עקביות לוגית. זו משנה סדורה המקשרת בין העמדות הקומוניסטיות בהן הוא דגל למעשיו ואף לכתיבתו".

שורק גם הדף את הטענה כי זייד "שירת את המנגנון הציוני" בכך שנבחר לכנסת ובמשך שנים רבות כיהן כראש עיריית נצרת. "זייד היה הגיבור של יום האדמה ב-1976, של המחאה ההמונית נגד ייחוד האדמות הערביות. יום האדמה הוא פרק חשוב במאבקם של האזרחים הערבים-הפלסטינים

גל מחאות נגד ביטול עילת הסבירות

קפלן. עוד אלפים רבים הפגינו בחיפה, ירושלים ובאר-שבע. הפגנות נוספות נערכו, בין היתר בנס ציונה, רחובות, הוד השרון, רעננה, פרדס חנה, הרצליה ואילת. "אני מברך ומחזק את המפגינים שיצאו למחות בכל הארץ", כך אמר בשלישי יו"ר חד"ש-תע"ל, ח"כ אימן עודה, במהלך ישיבה סוערת בוועדת החוקה של הכנסת. "לצערנו עם שחר התחילה המשטרה לפזר באלימות את המפגינים. זה שנים אנו מתריעים, שהפרקטיקות של הפעלת האלימות בשטחים הכבושים השתרשה עמוק בכל הארץ". ח"כ עודה קרא למשטרה להגן על המפגינים ולסרב להפעיל אלימות חרף הוראותיו של השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר.

יצוין שבמהלך יום השיבוש נרשמו 120 מעצרים (ובהם של הזמר אביב גפן ששוחרר במהרה) ולפחות 12 פצועים שהגיעו לטיפול בבתי חולים.

פעילים נגד ההפיכה המשטרית חוסמים את נתיבי איילון ליד צומת קק"ל, 11.7 (צילום: כוח קפלן)

החוק לביטול עילת הסבירות אושר בלילה שבין שני שלישיו במליאת הכנסת בקריאה ראשונה, ברוב של 64 מול 56. החוק חזר לוועדת חוקה, חוק ומשפט להכנה לאישור סופי בקריאה שנייה ושלישית.

בדיון במליאת הכנסת בהצעת החוק האנטי-דמוקרטית, אמר ח"כ עופר כסיף (חד"ש-תע"ל): "אל מול ההפיכה המשטרית, ההתנגדות הופכת מזכות לחובה; כאשר הממשלה מפרה את החוק, גם לאזרחים מותר – ואף חובה – לעשות כן; כאשר הממשלה פועלת נגד זכויותיהם של האזרחים, גם לאזרחים מותר – ואף חובה – לפעול נגד הממשלה. סרבו! השביתו! מרדו! כי עתידנו ועתיד ילדינו מוטל על הכף".

תיקון החוק שנתקבל קובע שביחס להחלטות ממשלה, אחד משריה והעומד בראשה, לא יוכל בית המשפט העליון להוציא צווים שיורו לבצע או להימנע מביצוע פעולה במסגרת תפקידם הציבורי, תוך הסתמכות על עילת הסבירות.

המחאות נגד הצעת החוק החלו עוד ביום שני. לקראת השעה 18:30, עוררו מפגינים מהומה בכניסה למליאת הכנסת ואף ניסו להדביק עצמם לפתח הכניסה של חברי הכנסת. המפגינים נבלמו בידי אנשי משמר הכנסת והוצאו בכוח מהמשכן. במקביל, אלפים השתתפו בצעדה מבית המשפט העליון אל משכן הכנסת, שם הפגינו נגד אישור הצעת החוק. במסגרת יום השיבוש שהתקיים ביום שלישי (11.7) נחסמו כבישים רבים ברחבי הארץ משעות הבוקר, ובשעות אחר הצהריים המאוחרות. על פי דיווחי המשטרה, עד שעות הצהריים נעצרו 77 פעילים נגד שלטון הימין ברחבי הארץ.

מאות חסמו את נתיבי איילון בכמה נקודות. מול כאלף מפגינים בכניסה לחיפה הופעלו פרשים ומכת"זית ובוצעו מעצרים אלימים. גם העליה לירושלים בכביש 1, צומת יגור שליד חיפה וכביש 5 ליד רמת השרון נחסמו. פעילים מסרו, כי מפגינה נפצעה ממכת"זית במחלף חמד בכביש 1.

בשעות הבוקר נחסם כביש החוף במחלף הסירה בהרצליה. המפגינים הקימו אוהלים על הכביש והבעירו צמיגים ואבוקות. כעבור כחצי שעה הם פונו מהמקום והכביש נפתח לתנועה. מאוחר יותר רבבות יצאו לרחובות והפגנות המוניות נרשמו בנתב"ג, מול שגרירות ארה"ב בתל-אביב וברחוב

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

מושב הוועד המרכזי

בהשתתפות ועדת הביקורת המרכזית

יתקיים בשבת, 15.7, בשעה 11:00 בחיפה

על סדר היום:

המערכה נגד ההפיכה השלטונית והגוש נגד הכיבוש, הבחירות לרשויות המקומיות והרכב הלשכה הפוליטית

המפלגה הקומוניסטית הישראלית וחד"ש

אבלות על מותו של פעיל השלום

לטיף דורי

ומשתתפות בצער משפחתו

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

מועדון הקולנוע בגדה השמאלית

"שושה" / ניר מיימון ודוד פארם

ישראל, 2023, 41 דקות (עברית ויידיש בתרגום לעברית)
יום שלישי, 18.7, בשעה 20:00

השבוע באתר "זו הדרך"

סכסוך עבודה במפעלי טבע, ציון יום הנגב בכנסת, חקירת חדירת הרוגלה פגוסט לנייד של ר"מ ספרד, עושק הקופאיות ברשתות הגדולות הגיע לכנסת, אחרי מאבק ארוך המשטרה גרשה משפחה פלסטינית במזרח ירושלים ועוד....

zoha.org.il

ת"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com
אתר זו הדרך zoha.org.il, מק"י: maki.org.il, info@maki.org.il